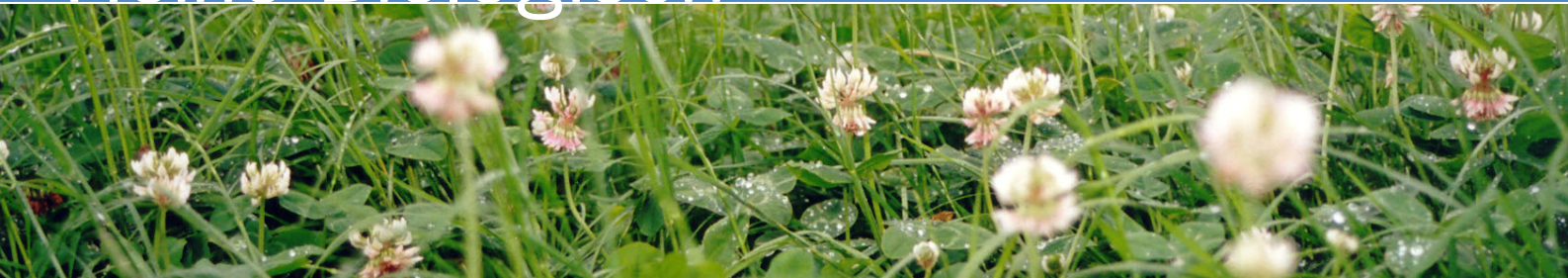

Heino Biologisch

Onderzoeksprogramma Biologische Veehouderij

Het onderzoeksprogramma Biologische Veehouderij bestaat onder andere uit het thema Melkvee. De projecten binnen dit thema richten zich op:

- Technische aspecten en knelpunten (Aver Heino)
- Kennisontwikkeling en innovatie samen met biologische melkveehouders (Bioveem)
- Gezondheid biologisch melkvee
- Bedrijfseconomische perspectieven biologische melkveehouderij

Met deze programma-onderdelen wil het onderzoek bijdragen aan de ontwikkeling van biologische melkveehouderijssystemen en knelpunten helpen oplossen.

Participanten en financiers

Het in dit bericht beschreven onderzoek is uitgevoerd door Praktijkonderzoek van de Animal Sciences Group en gefinancierd door het Ministerie van LNV en het Productschap Zuivel.

Meer informatie

Voor alle technische vragen over biologische melkveehouderij en het bestellen van meer exemplaren van dit onderzoeksbericht :
Bel de Biofoon, 0800 246 00 00
of kijk op www.biofoon.nl

Binnen het onderzoeksprogramma “Biologische Veehouderij” van LNV wordt op Praktijkcentrum Aver Heino aandacht besteed aan verschillende technische aspecten en knelpunten van de biologische melkveehouderij. In Bob 16 en BOB 19 zijn respectievelijk de onderwerpen ‘100 % biologisch voeren’ en ‘mechanische onkruidbestrijding’ aan de orde gekomen. Dit bericht gaat over een aantal andere onderwerpen. Nog niet alle onderwerpen die op Aver Heino zijn onderzocht zijn in BOB's aan de orde geweest. Voor al het andere onderzoek kunt u de website www.averheino.nl bezoeken.

Economische gevolgen voor Aver Heino van omschakeling naar een biologische bedrijfsvoering

Met behulp van het BedrijfsBegrotingsProgramma voor de Rundveehouderij (BBPR) is onderzoek gedaan naar de economische gevolgen van de omschakeling op Praktijkcentrum Aver Heino naar een biologische bedrijfsvoering. Dit programma is de afgelopen jaren zo aangepast dat ook technische en economische resultaten van biologische bedrijfssystemen kunnen worden doorgerekend. Er is gebruik gemaakt van technische resultaten van Aver Heino in de jaren 1997 (gangbaar) en 2000 (biologisch). Volgens Ina Pinxterhuis van Praktijkonderzoek ASG was het netto bedrijfsresultaat van Aver Heino in de biologische situatie € 7.300 lager dan in de gangbare situatie. Dit is € 2,10 per 100 kg melk.

‘De kostprijs per 100 kg melk was in de biologische situatie € 9,60 hoger dan in de gangbare. Dit werd met name veroorzaakt door een stijging van de arbeidskosten. Door omschakeling van een gangbare naar een biologische bedrijfsvoering en door uitbreiding van de veestapel en het bedrijfsoppervlak waren er meer arbeidsuren nodig. Echter juist bij de

arbeidsregistratie zijn er vraagtekens te plaatsen bij de betrouwbaarheid. De voerkosten waren in de biologische situatie ook hoger vanwege de hogere biologische krachtvoerpreizen. De vee- en gewas-kosten waren lager dan in de gangbare situatie doordat in de biologische situatie de (preventieve) diergezondheidskosten, de kosten van gewas-beschermingsmiddelen en kunstmeststoffen lager zijn. Vanwege de uitbreiding van de bedrijfs-oppervlakte zijn de grond- en loonwerkkosten toegenomen. Er hoefden geen extra kosten voor machines en gebouwen te worden gemaakt. Van de hogere kostprijs in de biologische situatie wordt € 7,50 terugverdiend door een hogere melkprijs en wat extra omzet en aanwas. Het is in de biologische situatie op korte termijn economisch interessanter om een deel van het melkquotum te verleasen in plaats van het melkquotum vol te blijven melken middels bedrijfsuitbreiding met vee en land. Voor Aver Heino zou daarmee het netto bedrijfsresultaat € 0,70 per 100 kg melk hoger worden dan in de gangbare situatie. Verleasen van melk is echter geen goede structurele oplossing.’

WAGENINGEN UR

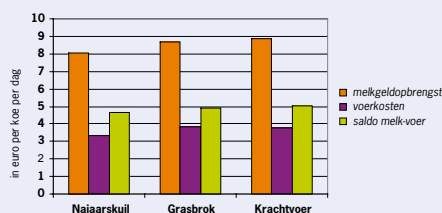
For quality of life

Drogen aantrekkelijk alternatief voor inkuilen van najaarsgras met klaver

Percelen met grasklaver hebben in de nazomer en herfst vaak een hoge drogestof- en eiwitproductie, aldus onderzoeker Arie Klop van Praktijkonderzoek ASG. 'Door het lage ds-gehalte en het hoge eiwitgehalte is de benutting van het eiwit vaak slecht. In andere perioden van het jaar is juist een aanvulling met extra eiwit nodig. Het eiwitrijke najaarsgras is in de biologische veehouderij een belangrijk voedergewas, maar het vraagt om een goede toepassing!

Inkuilen van najaarsgras is een mogelijkheid, mits de weersomstandigheden gunstig zijn. Als dit niet het geval is kan de conservering slecht verlopen. Drogen van het gewas door de grasdrogerij tot grasbrok geeft minder verliezen en geen weersrisico. Overigens kost het kunstmatig drogen veel energie. Daarom staat het wel ter discussie in de biologische veehouderij.'

Op Aver Heino is een voederproef uitgevoerd waarbij najaarskuil en grasbrok als eiwitaanvulling aan het basisrantsoen zijn toegevoegd. Koeien die grasbrok kregen hadden een hogere voeropname en een hogere melkproductie. De resultaten uit de proef zijn samen met de voerkosten en de melkgeldopbrengsten op een rij gezet (zie figuur). Ondanks de hogere voerkosten voor de behandeling met grasbrok was het saldo hoger in vergelijking met een eiwitaanvulling uit najaarskuil. Geconcludeerd is dat drogen van najaarsgras met klaver een goed alternatief kan zijn voor inkuilen op bedrijven met een ruwvoeroverschot.

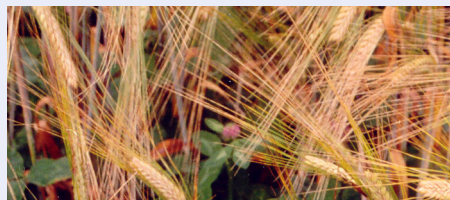

Alternatieve gewassen

Bij een aantal alternatieve gewassen keek ASG-onderzoeker Herman van Schooten naar de opbrengst en eiwitproductie. Het ging om gerst/erwten, triticale/erwten, gras/erwten, quinoa, snijsorghum en amaranth. 'De opbrengst en eiwitproductie van deze gewassen waren over het algemeen niet beter dan die van gras/klaver met gemiddeld 40-50% klaver. Daarnaast is onkruidbestrijding vaak lastig. Bij de teelt van combinaties met erwten waren

extra risico's op vogelvraat. Amaranth en snijsorghum waren hoogproductief, maar hadden geen goede voederkwaliteit.'

Telen van graan voor krachtvoer is interessant voor bedrijven met een ruwvoeroverschot. Op Aver Heino is gekeken naar het effect van graanbewerking (malen of pletten) en zuur-dosering bij inkuilen van zomergerst met 17 en 23 % vocht. Om broei te voorkomen bij vochtig graan (23 %) was minimaal 6 l/ton propionzuur nodig.

Evert Kremer is melkveehouder op een gangbaar bedrijf van 80 melkkoeien in Stegeren (bij Ommen). Daarnaast werkt hij parttime als projectmedewerker bij Stimuland, een zelfstandige organisatie gericht op duurzame landbouw op het Overijsselse platteland. Wat is volgens Evert Kremer de waarde van het biologisch onderzoek op Praktijkcentrum Aver Heino?

'Het onderzoek op Aver Heino is gericht op de praktijk en op de problematiek in de regio. Een voorbeeld is het onderzoek naar het vervangen van krachtvoer door granen. In een project van Stimuland zijn we daar ook mee bezig. We zien voordelen van het toepassen van granen in een vruchtwisseling, ter verbetering van de bodemkwaliteit. Daarbij komen ook vragen op over het verwerken en voeren van graan. Hoe kun je dat het beste doen: malen of pletten, droog opslaan of inkuilen? En als je kiest voor inkuilen: hoeveel zuur moet je dan toevoegen? Het zijn allemaal vragen waar een boer in de praktijk tegen aan loopt.

Daarnaast is het belangrijk dat Aver Heino in zet op nieuwe ontwikkelingen zoals het ontwikkelen van de mestgrijs om koeien te kunnen huisvesten op stro of het verkennen van de mogelijkheden van rotatiekruising. Dergelijk innovatief en praktisch onderzoek is belangrijk want de tijd haalt ons snel in.'

Innovatief en praktisch onderzoek is belangrijk, want de tijd haalt ons snel in!

De onderzoeksresultaten van Aver Heino zijn gerealiseerd onder biologische omstandigheden. Een gangbare melkveehouder zal de uitkomsten zelf moeten vertalen naar zijn eigen bedrijf. Bij een ruwvoeroverschot is het bijvoorbeeld op Aver Heino in de biologische situatie interessant om najaarsgras te laten drogen. In de gangbare situatie heb je te maken met heel andere krachtvoerprizen. De vraag is of drogen dan ook interessant kan zijn? Het biologisch onderzoek zou in deze vertaling naar gangbare omstandigheden een grotere rol kunnen spelen. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor het biologisch onderzoek naar bodemvruchtbaarheid, diergezondheid, lagere krachtvoergiften, het werken met minder eiwitrijk gras en de gevolgen daarvan voor het rantsoen, de onkruidbestrijding in maïs. Noem maar op. De behaalde resultaten zijn ook interessant voor de gangbare melkveehouderij. Er moet alleen nog een vertaalslag worden gemaakt. Als onderzoekers dat oppakken wordt het biologische onderzoek echt waardevol voor zowel biologische als gangbare boeren.'

De reeks 'biologischonderzoekbericht' geeft een impressie van het onderzoek op het gebied van biologische landbouw en voeding van Wageningen UR. Dit is een uitgave van Praktijkonderzoek van de Animal Sciences Group van Wageningen UR, gefinancierd door het ministerie van LNV. Het onderzoek draagt bij aan verdere ontwikkeling van de biologische landbouw en het oplossen van knelpunten. Meer info: www.biologischelandbouw.net, www.biofoon.nl en www.averheino.nl

Productie en fotografie: **Praktijkonderzoek Animal Sciences Group** Vormgeving: **Grafisch Atelier Wageningen** Druk: **Modern, Bennekom**